



Pestprotocol OBS De Kariboe

Inhoudsopgave

Inleiding	blz. 3
1: Op welke wijze de school pesten voorkomt: preventieve aanpak	blz. 4
2: Kenmerken van pesten	blz. 5
3: De rol van betrokkenen	blz. 6
4: Stappen plan wanneer pesten is gesignaleerd	blz. 7

Inleiding

Pesten komt op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus willen aanpakken. We onderscheiden hierin:

- een preventieve aanpak ter voorkoming van pestgedrag;
- een curatieve aanpak, een aanpak het pesten te stoppen.

Pesten wordt als een probleem gezien door alle betrokken partijen:

- de leerling of leerlingen die pesten;
- de leerlingen die niets doen, zij zwijgen en kijken;
- de leerling die gepest wordt, slachtoffer;
- leerkrachten;
- ouders en verzorgers.

Het pestprotocol op obs De Kariboe heeft als doel het pesten direct op adequate wijze aan te pakken, waardoor het pesten stopt. In het protocol kunt u het volgende lezen:

- op welke wijze de school voorkomt dat pesten kan voorkomen: preventieve aanpak;
- kenmerken van pesten;
- de rol van alle betrokkenen en pesten signaleren;
- stappenplan nadat pesten is gesignaleerd.

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van één van de interne contactpersonen een mogelijkheid. De interne contactpersonen kunnen het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en directie informeren. De interne vertrouwenspersoon op basisschool De Kariboe is Marlies van Roon, zij wordt bijgestaan door de intern begeleider, Geeske Pol.

1. Op welke wijze de school pesten voorkomt: preventieve aanpak.

De Kariboe is een PBS school (Positive Behavior Support). PBS is een schoolbrede aanpak, die gericht is op het bevorderen van positief gedrag binnen de school. Hierdoor is de leerleefomgeving op De Kariboe positief en sociaal. De basiswaarden van De Kariboe zijn:

- Veiligheid;
- Verantwoordelijkheid;
- Zelfstandigheid;
- Duurzaamheid.

Vanuit deze basiswaarden worden de afspraken ten aanzien van gedrag, helder en duidelijk naar leerlingen geformuleerd. Elke afspraak wordt aangeleerd door middel van gedragslessen. Kinderen die het goed doen worden positief bevestigd door een compliment of een beloning in de vorm van een token (muntje). Wanneer de kinderen in de groep met elkaar voldoende muntjes hebben verzameld, volgt er een beloning in de vorm van een sociale groepsactiviteit. De beloning wordt gekozen door de leerkracht en kinderen samen.

Vanaf schooljaar 2011-2012 werken wij met de aanpak PBS, omdat het een eenvoudige en doeltreffende aanpak is wat betreft het omgaan met gedrag op het niveau van:

- de school;
- de klas;
- het plein;
- tijdens school uitstapjes;
- individueel.

Elk schooljaar wordt er in alle groepen gestart met aanpak gericht op het bevorderen van de groepsvorming. Op groepsniveau worden afspraken gemaakt:

- Ik accepteer en respecteer een ander.
- Ik ben vriendelijk naar een ander.
- Ik zit alleen aan mijn eigen spullen.
- Ik zeg "stop hou op" als een ander iets doet waar ik last van heb. Als dat niet helpt vraag ik de leerkracht mij te helpen.
- Ik luister naar een ander als een ander zegt "stop hou op".
- Ik speel en werk in de klas en tijdens de pauze met iedereen samen.
- Ik spreek een ander aan met zijn eigen naam.
- Ik kan vergeven en vergeten als een ruzie is uitgesproken en opgelost.
- Ik gebruik mijn handen en voeten daar waarvoor deze bedoeld zijn.
- Ik help anderen zich aan de afspraak te houden en ik weet dat ik geen rechter ben, als het mij niet lukt dan ga ik naar de leerkracht.
- Ik doe mee met de les.
- Ik volg de instructie van de leerkracht op.
- Ik ga zuinig om met materiaal en spullen.
- Ik speel veilig op het schoolplein door mij aan de pleinafspraken te houden.

Wilt u meer weten over PBS, dan kunt u in de schoolgids of op de website van de school verder lezen. U kunt altijd contact opnemen met de schoolleider of leerkracht van uw kind.

In elke groep en elk jaar wordt de volgende stelling herhaald:

- Alle leerlingen zijn verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep. Daarom leggen wij uit dat een kind bij de juf of meester hoort te melden als er gevaar is of als er gepest wordt.
- De juf of meester vertellen dat er gepest wordt, is niet hetzelfde als klikken of klagen over een ander.
- Word je gepest, dan vertel je dat aan de juf of meester of vraag je aan je ouders samen met de juf of meester een afspraak te maken.

2. Kenmerken van pesten.

Er is een verschil tussen plagen, gedrag dat bij de leeftijd hoort, en pesten. Kinderen vanaf vier jaar zijn egocentrisch. Dat betekent dat zij de wereld om hen heen bekijken vanuit zichzelf als centraal punt, zij hebben nog geen inlevingsvermogen. Vanaf deze leeftijd leren kinderen met elkaar om te gaan. Hierdoor ontstaat er besef van wat wel en niet mag. In de groepen 1-2 pesten kinderen elkaar niet bewust. Zij leren welk gedrag wenselijk is. Ouders hebben hiervoor thuis in de opvoeding de basis gelegd. Op school leren kinderen gewenst gedrag op groeps- en schoolniveau. Op school zijn er andere afspraken dan thuis. In deze fase spreken wij van plagen of gedrag dat nog niet eigen is gemaakt.

Vanaf groep 3 en in groep 4 weten de kinderen welke afspraken er zijn. Zij zijn zich bewust van het feit dat er afspraken zijn. Dat betekent nog niet dat gewenst gedrag vanzelfsprekend is, kinderen zijn hier lerend in. Vanaf groep 5 gaan er sociale relaties ontstaan. Kinderen gaan zichzelf meer als onderdeel van het geheel zien. Vanaf groep 5 zijn kinderen niet meer egocentrisch, zij kunnen zich inleven in een ander. Zij worden zich bewust van het effect van het eigen gedrag op de ander. Vanaf 10 jaar, ongeveer groep 6, kunnen kinderen bewust pesten of meelopen met de pester.¹

Een pester doet het volgende:

- Een kind herhaaldelijk een andere naam geven, een bijnaam.
- Herhaaldelijk een ander kind uitlachen of grapjes maken ten koste van de ander.
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Briefjes doorgeven aan anderen over een klasgenoten.
- Beledigende opmerkingen maken over kleding, uiterlijk, handicap of huidskleur.
- Isoleren, buitensluiten.
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen, schelden of de spot drijven met een kind.
- Op weg naar school of na school achterna rijden of lopen.
- Provoceren door bijvoorbeeld naar het huis van het slachtoffer te gaan.
- Bezittingen afpakken.
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer.

¹ OEPS beleid: voor meer informatie kunt u contact opnemen met de schoolleider.

Er is sprake van pesten wanneer het bewust en herhaaldelijk gebeurt.

Een pester die digitaal pest doet het volgende:

- Stuurt e-mails, sms-of WhatsApp berichten met bedreigende of beledigende inhoud.
- Verspreidt digitaal beledigende afbeeldingen van het slachtoffer of plaatst het op internet, instagram of verspreidt het via andere digitale wegen.
- Belt en hangt op.
- Maakt of laat tijdens pesterijen video-opnames maken van het slachtoffer.

Het digitale pesten verschilt in bepaalde opzichten van het 'traditionele' pesten. Het kan namelijk op afstand, anoniem en non-stop. Een ander kenmerk is dat het pesten onophoudelijk door kan gaan, want zelfs thuis zijn slachtoffers niet meer veilig.

Een meeloper doet het volgende:

- De meeloper gaat letterlijk meedoen met de pester.
- De meeloper lacht mee.
- De meeloper kijkt wat er gebeurt, maar onderneemt geen actie om de pester te doen stoppen.
- De meeloper gaat niet naar de leerkracht om te melden.
- Een meeloper houdt het pestgedrag in stand om zelf geen slachtoffer te worden.

Een meeloper is eigenlijk ook een pester, een meeloper staat het ongewenste gedrag toe.

Een slachtoffer doet het volgende:

- Is stil of is veel betrokken bij vechtpartijen. In beide gevallen komen slachtoffers niet of op verkeerde wijze voor zichzelf op.
- Is regelmatig ziek thuis.
- Wordt als laatste gekozen tijdens teamactiviteiten.
- Werkt in de klas weinig samen met andere kinderen.
- Maakt een weinig ontspannen en blijde indruk.

3. De rol van betrokkenen en pesten signaleren

Het voorbeeld van leerkrachten en medewerkers van school is van groot belang. Er zal minder/niet gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar. Verschillen worden aanvaard en ruzies worden opgelost, zonder geweld te gebruiken. Onder geweld verstaan wij naast fysiek geweld ook verbaal geweld: schelden en schreeuwen.

Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Op school nemen wij stelling tegen dergelijke gedragingen. In de schoolgids kunt u lezen hoe wij verwachten dat ouders en school met elkaar omgaan: wat kunt u verwachten van school en wat kan school verwachten van ouders.²

² Oeps beleid: voor meer informatie kunt u contact opnemen met de schoolleider.

School en ouders halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen.

Wat verwachten wij van ouders:

- Bij signalen van pesten neemt u contact op met de leerkracht, door een afspraak te maken met de leerkracht na schooltijd. Signalen kunnen zijn:
 - bedplassen;
 - met tegen zin naar school;
 - het kind doet alsof het ziek is;
 - niet bij vrienden willen spelen of vrienden uitnodigen;
 - regelmatig blauwe plekken;
 - de schoolresultaten gaan achteruit;
 - ongelukkige of verdrietige houding, weinig ontspannen en vrolijk;
 - terugvechten en daarom veel betrokken zijn bij vechtpartijen.
- Wanneer u twijfelt of er sprake is van pesten of plagen, maakt u een afspraak met de leerkracht. De leerkracht informeert u over de stappen die hij/zij gaat nemen.
- Ouders kunnen advies geven aan de leerkracht wat het best kan helpen.
- Wanneer uw kind gepest wordt, dan heeft uw kind het nodig dat u vragen stelt en luistert naar wat uw kind vertelt.
- Steun uw kind dat er een eind komt aan het pestgedrag van anderen.
- Geef uw kind niet het advies voor zichzelf op te komen door te gaan slaan of te schelden. Adviseer uw kind in welke stappen u samen kunt zetten het pesten te stoppen.
- Ouders informeren de leerkracht wanneer een ouder signaleert dat het kind pest- of meeloop gedrag vertoont. Voor ouders is het moeilijk te begrijpen waarom hun kind meeloopt met de pester of zelf pest. Wanneer u dat bemerkt, verwachten wij van ouders:
 - Neem het gedrag van uw kind serieus zonder erover te oordelen.
 - Blijf in gesprek met uw kind.
 - Probeer achter de oorzaak te komen van het gedrag dat uw kind laat zien.
 - Maak een afspraak met de leerkracht van uw kind, zodat u kunt samenwerken.
 - Laat uw kind weten dat u en school samenwerken.
 - Neem stelling in het ongewenste gedrag, zonder uw kind te veroordelen maar door uw kind te vertellen wat u verwacht.
- Als u van uw kind signalen opvangt dat er een ander kind in de klas gepest wordt, maakt u een afspraak met de leerkracht van uw kind.
- Of uw kind gepest wordt, pester is of meeloopt: geef zelf altijd het goede voorbeeld.

Wat mag de ouder van school verwachten:

- De leerkracht signaleert door:
 - observaties in de klas;

- toezicht te houden tijdens het buiten spelen;
 - twee keer per jaar de sociaal- emotionele ontwikkeling van kinderen te analyseren met behulp van het leerlingvolgsysteem ZIEN!
-
- Alle medewerkers hebben een signaleringsfunctie. Bij signalering wordt er contact opgenomen met de leerkracht van het kind.
 - Naast een signalerende functie is de school verantwoordelijk voor de aanpak en het betrekken van ouders.
 - De school informeert ouders wanneer er vermoeden is van pesten, meelopen of gepest worden.
 - De school maakt afspraken met ouders over de stappen die gezet worden.
 - De medewerkers van school veroordelen leerlingen die pesten, meelopen of gepest worden niet.
 - De leerkrachten, vertrouwenspersoon, intern- begeleider en schoolleider zijn er om ouders te ondersteunen en te adviseren, welke rol uw kind ook heeft. De medewerkers van De Kariboe veroordelen uw kind niet, zij willen u en uw kind helpen. U kunt ten alle tijden een afspraak maken.

4. Stappenplan nadat pesten is gesignaleerd.

1. De leerkracht neemt het probleem serieus.
2. De leerkracht praat met het kind om er achter te komen wie er betrokken zijn en wat er gebeurt.
3. De leerkracht neemt contact op met de vertrouwenspersoon of intern begeleider, zodat de stappen die nodig zijn besproken kunnen worden. De schoolleider wordt geïnformeerd.
4. De leerkracht neemt contact op met de ouders van het kind dat gepest wordt en informeert ouders over de te nemen stappen.
5. De leerkracht of lid van het gedragsteam voert een gesprek met de pester of meeloper(s). Het doel van het gesprek is er achter te komen wat er gebeurt en wie betrokken zijn. Pesten wordt in geen geval geaccepteerd: er is nooit een reden een ander te pesten.
6. De leerkracht neemt contact op met de ouders van de pester of meelopers. De leerkracht informeert ouders en geeft ouders advies hoe om te gaan met het ongewenste gedrag. Indien nodig wordt er een passende sanctie gegeven. De ervaring leert dat kinderen het ongewenste gedrag eerder afleren wanneer zij zich bewust worden van het effect van het eigen gedrag op de ander en door het gesprek met ouders en leerkracht. Er zijn ook kinderen waarbij alleen een sanctie, zoals een periode niet buitenspelen, nablijven of buiten de groep plaatsen, leidt tot bewustwording. Een sanctie waarvoor gekozen wordt is niet vernederend of onredelijk, de pester moet beseffen dat zijn gedrag niet getolereerd wordt.
7. De leerkracht overlegt met het gedragsteam en/of PBS-maatje welke interventie op groepsniveau ingezet moet worden, zodat leerlingen betrokken worden het pesten te stoppen.
8. De leerkracht maakt met de betrokken ouders afspraken om over de voortgang te informeren.
9. De leerkracht informeert collega's in het team en de pauzevervanger, zodat allen alert zijn.

10. De leerkracht maakt notitie van het gedrag op individueel niveau in ParnasSys, het administratiesysteem van school. De leerkracht maakt notitie van de oudergesprekken.
11. De leerkracht maakt verslag van het incident en de maatregelen die genomen zijn en de interventie waarvoor is gekozen. De verslagen en de maatregelen worden vastgelegd in de zorg map van de groep en gaan mee naar de volgende leerkracht. De medewerkers zijn verantwoordelijk voor een goede overdracht naar de volgende collega.
12. Of uw kind gepest wordt of pester is of meeloper. Geen een ouder wil dat zijn kind een van deze drie rollen heeft. Voor ouders en verzorgers kan het lastig zijn de juiste ondersteuning te bieden. Nogmaals: u kunt ten alle contact opnemen met school om u te laten adviseren of u zorgen te delen.